

Overzicht van Ondersteuning stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

datum 8 december 2021

Betreffende wetsvoorstel:

35.925 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2022

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 7 december 2021 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: SP, GroenLinks, Volt, DENK, PvdA, Fractie Den Haan, D66, ChristenUnie, VVD, SGP, Lid Omtzigt, CDA, JA21, BBB, PVV en Groep Van Haga.

Tegen: PvdD, FVD en BIJ1.

Aangenomen amendementen

Diverse artikelen

32 → **99** (Paul c.s.) over middelen voor het in het onderwijs bespreekbaar maken van gevoelige maatschappelijke thema's

Voorlichting en onderwijs zijn cruciaal om kinderen en jongeren het belang van onze vrije democratische waarden in te laten zien. Dit hebben we verankerd in het burgerschapsonderwijs. De rol van de leraar is allesbepalend en hij/zij verdient extra aandacht en ondersteuning. Want de leraren zijn degenen die de vaak gepolariseerde vraagstukken moeten benoemen en de discussie in goede banen moeten leiden. Het is van belang dat docenten in het PO, VO, MBO, speciaal onderwijs én het nieuwkomersonderwijs worden ondersteund bij het bespreekbaar maken van gevoelige maatschappelijke thema's,

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 8 december 2021

blad 2

zoals homofobie, antisemitisme, racisme, discriminatie, seksueel misbruik en cyberpesten. Daarvoor moet een solide ondersteuningsstructuur opgezet worden die leraren hierbij helpt.

Om dit noodzakelijke werk te kunnen doen en zowel gestructureerd programma's uit te rollen als in te spelen op heikele, actuele thema's (bijvoorbeeld de moord op de Franse leraar Samuel Paty, de discussie rond de Mohammed cartoons), wordt EUR 500.000 voor het komende jaar vrijgemaakt.

Deze middelen worden uit het niet juridisch verplichte deel van het beleidsartikel 9 gehaald, uit het subsidiebudget dat was gereserveerd voor 'Wet Beroep leraar en Lerarenregister'. De middelen worden met het oog op de ondersteuningsactiviteiten binnen het primair en voortgezet (speciaal) onderwijs en het mbo verdeeld over de beleidsartikelen 1, 3 en 4.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan, D66, ChristenUnie, VVD, Lid Omtzigt, CDA, JA21, BBB en Groep Van Haga.

Artikel 25 Emancipatie

120 (Van der Woude) over middelen voor het bespreekbaar maken van gevoelige maatschappelijke thema's in het mbo

Uit onderzoek van Fontys Hogescholen en de Universiteit van Wageningen blijkt dat binnen het MBO, de cultureel meest diverse onderwijslaag in Nederland, docenten vaak waarden- geladen spanningen rondom diversiteit, respect en houding ervaren. Zo bleek uit het onderzoek dat het voor mbo-docenten soms moeilijk is om zaken zoals homoseksualiteit in de klas te bespreken en hebben vrouwelijke docenten en studenten vaker te maken met disrespect dan mannelijke docenten en studenten.

Het is belangrijk dat gevoelige maatschappelijke thema's bespreekbaar worden gemaakt in de klas en dat docenten hierbij adequaat worden ondersteund. Daarom wordt voor het komende jaar 100.000 euro vrij gemaakt om structurele programma's uit te rollen binnen MBO-instellingen.

Deze middelen worden uit het niet juridisch verplichte deel gehaald van het beleidsartikel 25.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, Volt, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan, ChristenUnie, VVD, Lid Omtzigt, CDA, JA21, BBB en Groep Van Haga.

Verworpen

Artikel 3 Voortgezet onderwijs

Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

28 → **121** (Westerveld en De Hoop) over middelen voor een studentenreisproduct voor praktijkonderwijsleerlingen en vavo-studenten

Reiskosten mogen wat indieners betreft nooit een belemmering zijn voor het volgen van onderwijs. Vanuit het onderwijsveld en leerling- en studentorganisaties zijn signalen ontvangen dat reiskosten voor bepaalde groepen op dit moment wel een belemmering vormen. Sommige leerlingen uit het praktijkonderwijs (pro) kiezen voor een entreeopleiding aan een mbo-instelling omdat ze dan recht hebben op het

datum 8 december 2021

blad 3

studentenreisproduct. Een entreeopleiding binnen het praktijkonderwijs past soms beter bij de capaciteiten van sommige leerlingen, maar dit geeft geen recht op het studentenreisproduct. Uit onderzoek is bekend dat de route via het praktijkonderwijs een zeer positief effect heeft op sommige leerlingen voor het halen van een entree-diploma, maar een nog groter effect heeft op het halen van een startkwalificatie. Het is daarom belangrijk dat leerlingen voor wie deze route passend zou zijn, niet worden tegengehouden door reiskosten.

Ook binnen het volwassenonderwijs (vavo) kunnen reiskosten een belemmering zijn om te studeren, blijkt onder meer uit een enquête van scholierenorganisatie LAKS. Het aantal vavo-instellingen in Nederland is beperkt en daarom moet meer dan de helft van de studenten reizen. Studenten moeten daardoor extra uren betaald werken in een bijbaan of gaan lessen uitstellen om reiskosten te vermijden. Dit terwijl het vavo een belangrijk perspectief geeft op een diploma, vervolgopleiding of baan.

Op verzoek van de Kamer is er een verkenning gedaan naar de mogelijkheden van een studentenreisproduct voor leerlingen in het praktijkonderwijs (pro) en voor vavo-studenten. Uit de verkenning zijn verschillende beleidsopties gekomen. Omdat het indieners specifiek gaat om de leerlingen die financiële ondersteuning nodig hebben, kiezen zij voor de beleidsoptie waarbij een budget wordt toegekend aan onderwijsinstellingen in het praktijkonderwijs en het mbo (ten behoeve van vavo-studenten). Op deze manier kan de instelling specifiek bepalen welke leerling welke tegemoetkoming in de reiskosten zal ontvangen. De specifieke vorm kan de instelling ook zelf bepalen, hierbij valt te denken aan een vast bedrag, een trajectkaart of het declareren van reiskosten bij de instelling. Het gaat hierbij om een budget voor praktijkonderwijsscholen, een budget voor leerlingen die via de Rutte-regeling deelnemen aan het vavo en een budget voor de Rijksbekostigde vavo-studenten. Het is noodzakelijk om een regeling op te stellen om budget aan de scholen beschikbaar te kunnen stellen. Dit duurt gemiddeld een half jaar tot een jaar. De kosten voor deze optie zijn berekend op maximaal € 10 miljoen per jaar. Indieners merken op dat de maatschappelijke opbrengsten groter zijn dan de kosten, omdat deze regeling studiesucces bij een kwetsbare groep bevordert.

De dekking voor dit amendement wordt gevonden in de lumpsum vo en mbo.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, BBB, PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneducatie

31 (De Hoop) over middelen voor de subsidieregeling praktijkleren

Dit amendement beoogt de extra toegevoegde financiële impuls aan de bestaande subsidieregeling praktijkleren structureel te maken. Net zoals de oorspronkelijke extra impuls, vrijgemaakt door de motie Heerma c.s. (Kamerstukken II 35074, nr. 50), wordt dit bedrag ondergebracht in een apart compartiment zodat werkgevers in de drie betreffende sectoren die afhankelijk zijn van de seizoenen en weerstemperaturen extra subsidie ontvangen voor het aanbieden van bbl-leerplekken bovenop het bedrag aan subsidie waarop zij op grond van de huidige regeling praktijkleren al aanspraak kunnen maken. De tegemoetkoming van €2.700 per student neemt een belangrijke financiële drempel weg en daarmee realiseren we kwalitatief goede leerwerkplekken voor de vakmensen van morgen.

datum 8 december 2021

blad 4

Dekking wordt gevonden in de verhoging van het toptarief in de vpb en de bankenbelasting.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, PVV en FVD.

Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwassenenonderwijs

Artikel 6 Hoger beroepsonderwijs

33 (Simons) over middelen voor de aanpak van laaggeletterdheid

Op dit moment zijn 2,5 miljoen mensen in Nederland laaggeletterd. Een kwart van de 15-jarigen heeft onvoldoende taalvaardigheid om mee te doen aan de maatschappij in al haar facetten, terwijl het beschikken over voldoende basisvaardigheden een voorwaarde is om mee te kunnen komen op bijvoorbeeld de arbeidsmarkt en de samenleving. Ook veel overheidscommunicatie gaat uit van een bepaald niveau van taalvaardigheid waar momenteel niet iedereen aan kan voldoen. De situatie is schrijnend, en toch is de trend dat het aantal laaggeletterde Nederlanders toe- in plaats van afneemt.

Met dit amendement wordt beoogd een extra impuls van € 3 miljoen te creëren waarmee meer kan worden ingezet op voorkomen van laaggeletterdheid bij de jeugd, en daarmee het bevorderen van de kansgelijkheid in het onderwijs. Op de huidige opzet van de begroting wordt het grootste deel van de uitgaven voor de aanpak van laaggeletterdheid gefinancierd via de MBO-begroting, die onderdeel is van artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Om die reden stelt dit amendement voor om de inzet op het voorkomen van laaggeletterdheid via dit artikel te intensiveren.

Er zijn specifieke groepen, zoals kinderen van minder kapitaalkrachtige ouders, die vaker aan de basisschool beginnen met een taalachterstand en dat beïnvloedt hun onderwijsprestaties. Tevens gebeurt het dat, op basis van dezelfde leerprestaties, lagere onderwijsuitkomsten optreden in de latere onderwijsloopbaan van leerlingen. Onder advisering en een schoolsysteem dat moeilijk te navigeren is voor laagtaalvaardige gezinnen spelen hierbij een grote rol. Refererend aan de inbreng van de experts bij de recente Ronde tafel Segregatie en Kansgelijkheid (o.a. Thijs Bol, Associate Professor Sociologie aan de Universiteit van Amsterdam), is het van belang dat beleid en de hiervoor ingezette interventies structureel van aard zijn, wetenschappelijk onderbouwd en landelijk dekkend zijn.

Om echter ook op korte termijn hierin voortgang te boeken, is een impuls in vroegtijdige taalontwikkeling van jonge kinderen nodig. Dat behoeft enerzijds een intensivering van de inzet voor laagtaalvaardige gezinnen, en taalontwikkeling door middel van leesbevordering en leesplezier (maatregel 6a t/m 6e, Kamerbrief 18 maart 2019, Kamerstukken 28 760, nr. 84). Anderzijds behoeft het verbeterde voorlichting aan ouders zodat zij zich makkelijker door het onderwijssysteem kunnen navigeren. Hierbij is ook het noodzakelijk om een programma te ontwikkelen om de informatiepositie van ouders bij de middelbare schoolkeuze te verbeteren.

De dekking van dit amendement wordt gevonden in de onder uitputting van de voor de coronabaten in het hoger onderwijs beschikbare middelen, onder artikel 6 Hoger onderwijs (zie p. 22, punt 12 in de memorie van toelichting).

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, JA21, BBB, FVD en Groep Van Haga.

datum 8 december 2021

blad 5

Artikel 7 Wetenschappelijk onderwijs

22 (Westerveld) over middelen voor alfa, gamma en medische faculteiten

Vanwege het herverdelen van universiteitsgelden heeft in 2020 een verschuiving plaats van circa 38 miljoen euro van de alfa-, gamma- en medische-faculteiten naar bèta- en techniek. Momenteel studeren een recordaantal studenten aan de alfa-, gamma- en medische-faculteiten waardoor méér studenten met mínder middelen niet verantwoord is ten opzichte van de hoge werkdruk. Dit amendement regelt dat de netto herverdeling wordt rechtgezet en dat er 38 miljoen euro extra beschikbaar komt voor de alfa-, gamma- en medische-faculteiten. Zo wordt tegelijkertijd de beloofde investering in bèta en techniek gecontinueerd. De dekking wordt gehaald uit het op het Belastingplan 2022 ingediende amendement van het lid Maatoug c.s. over het niet door laten gaan van de wijziging van de schijflengte per 1 januari 2022.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD en Fractie Den Haan.

Artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid

27 (De Hoop en Westerveld) over middelen voor het behalen van de Lissabon-doelstelling

Nederland is nog altijd ver af van de Europese Lissabon doelstelling om 3% van het BBP te besteden aan onderzoek. De Kenniscoalitie, een samenwerkingsverband van onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en onderzoeksinstituten pleit voor een significante investering in onderzoek en innovatie om in 2030 die norm te behalen. Nederland investeert momenteel steeds minder in wetenschap, zeker in vergelijking met omringende landen. Door middel van dit amendement wordt verzekerd dat Nederland haar toppositie in de wereld kan behouden. Dekking wordt gevonden in het op het Belastingplan 2022 ingediende amendement tot verhoging van de bankenbelasting, de VpB en het WML.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, BBB en FVD.

Artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid

29 (Gündogan) over middelen voor onderzoek en ontwikkeling

Veel Europese landen hebben zich middels de Lissabon-doelstellingen gecommitteerd aan het streven om toe te groeien naar een investerings-percentage van 3% van het bbp voor onderzoek en ontwikkeling (R&D). Meerdere landen zitten inmiddels op of rond het percentage van 3%, waaronder Duitsland. Indiener is van mening dat Nederland in 2030 ook een R&D-investeringspercentage van 3% moet hebben.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat iedere euro die geïnvesteerd wordt in R&D vier tot vijf euro oplevert. Daarnaast is uit onderzoek van de Rabobank gebleken dat bij hogere, structurele investeringen een extra economische groei van 0,5 procentpunt ontstaat. Concreet zou dit betekenen dat iedere Nederlander er gemiddeld 8.000 euro op kan vooruitgaan, mits de groei/winst eerlijk wordt verdeeld. Bovendien zorgt het onvoldoende

datum 8 december 2021

blad 6

investeren in R&D voor een afname van welvaart, doordat de Nederlandse relatieve kennispositie verslechtert indien de nodige investeringen in R&D uitblijven. Indiener stelt voor dat, om in 2030 een R&D-investeringspercentage van 3% te hebben, er jaarlijks tussen de 300 en 380 miljoen euro extra geïnvesteerd moet worden. Dit amendement regelt de extra investering voor 2022. De middelen hiervoor worden uit de verhoging van de staatsschuld bekostigd, wat te rechtvaardigen is door de langetermijngroei van de economie die gepaard gaat met hogere investeringen in R&D.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan, JA21 en BBB.

Artikel 95 Apparaat Kerndepartement

10 (Omtzigt) over een formatiereductie van voorlichters

Dit amendement regelt dat er € 400.000 afgaat van de directie Communicatie in verband met de formatiereductie van voorlichters

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD en Fractie Den Haan.

Artikel 1 Primair onderwijs

3 → **17** (Kwint en Alkaya) over middelen voor het dichten van de loonkloof tussen PO en VO

Met dit amendement wordt beoogd de loonkloof tussen het primair onderwijs en voortgezet onderwijs te dichten. Al jaren voeren docenten in het primair onderwijs actie voor minder werkdruk en een eerlijk salaris. Maar ondanks enkele stakingen en een toenemend lerarentekort weigert het demissionaire kabinet de loonkloof tussen primair en voortgezet onderwijs te dichten. Terwijl het kabinet demissionair is en de formatie van een nieuw kabinet nog steeds gaande is, blijft de werkdruk in het onderwijs onverminderd hoog en rijst het lerarentekort nog steeds de pan uit. Docenten hebben niet langer de luxe om te wachten tot Den Haag klaar is met vooral bezig met zichzelf zijn. Om het beroep van docent aantrekkelijker te maken, voorziet dit amendement voor begrotingsjaar 2022 in middelen voor het dichten van de loonkloof. Vanaf 2023 beogen de indieners de loonkloof structureel te dichten door de winstbelasting te verhogen. Bedrijven hebben immers veel profijt van een goed opgeleide beroepsbevolking. Indiener vinden het daarom een uitstekend idee om grote bedrijven hieraan mee te laten betalen. Het kabinet dient deze belastingverhoging mee te nemen in het Belastingplan. De dekking voor dit amendement wordt dan ook gevonden in een op het Belastingplan 2022 in te dienen amendement.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD en Fractie Den Haan.

Artikel 3 Voortgezet onderwijs

Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

21 → **118** (Kwint) over een generieke loonsverhoging voor PO en VO

In 2020 kregen bestuurders in het funderend onderwijs een salarisverhoging van 3,4%. Naar nu blijkt moeten leraren, schoolleiders en onderwijsondersteunend personeel het met

datum 8 december 2021

blad 7

een stuk minder doen. Indiener vindt dit volstrekt onwenselijk. Deze mensen zijn de drijvende kracht achter ons onderwijs en die verdienen minstens een even forse salarisverhoging als hun bestuurders. Met dit amendement wordt daarin voorzien. De dekking voor dit amendement wordt gevonden in een amendement op het Belastingplan 2022 (35927, nr. 26).

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan en FVD.

Artikel 1 Primair onderwijs

26 → 30 (De Hoop en Westerveld) over middelen voor het dichten van de loonkloof tussen vso en vo

Leraren in het voortgezet speciaal onderwijs bieden in de eerste plaats voortgezet onderwijs. Toch worden zij niet gelijkwaardig financieel gewaardeerd als leraren in het voortgezet onderwijs. Daarom zou het eerlijker zijn als zij onder de cao voortgezet onderwijs zouden vallen, gezien het feit dat de werkdruk in het speciaal onderwijs zeker niet lager is dan in het regulier onderwijs. Tevens bestaat in het voortgezet speciaal onderwijs een nog groter lerarentekort dan in andere vormen van onderwijs. Lerarentekorten zijn grotendeels te wijten aan achterblijvende salarissen, zo bleek recent uit onderzoek van OESO. Dit amendement beoogt structureel €60,5 miljoen te investeren om gelijkwaardige financiële waardering voor leraren in het voortgezet speciaal onderwijs mogelijk te maken, gedekt uit het op het Belastingplan 2022 ingediende amendement tot verhoging van de bankenbelasting, de VpB en het WML.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD en FVD.

Artikel 17

25 (De Hoop) over middelen voor een solidariteitsfonds

Devices zijn niet opgenomen in de Wet Gratis Schoolboeken maar in de dagelijkse lespraktijk in het funderend onderwijs blijken deze wel in toenemende mate noodzakelijk voor deelname aan de lesactiviteiten en huiswerk. Teveel ouders kunnen de kosten niet opbrengen en dat is schadelijk voor de kansengelijkheid voor hun kinderen. Daarom wil de indiener € 100 miljoen uittrekken om dit probleem het hoofd te bieden met een solidariteitsfonds. Zo'n fonds kan een laagdrempeliger oplossing bieden dan dat ouders worden aangewezen op aanvragen in het kader van gemeentelijk armoedebeleid. De dekking voor het amendement wordt gevonden in het op het Belastingplan 2022 ingediende amendement tot verhoging van de bankenbelasting, de VpB en het WML.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD en Fractie Den Haan.